

Naziv kolegija	TEORIJA JAVNOG PRAVA	
Nastavnik	Ivan Padjen	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	I, II, III, IV semestar Fakultativni	04.02.2017
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	predavanja koja se, ovisno o broju upisanih studenata, izvode kao seminar ili konzultacije	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	7,5	
Broj sati po semestru	30h	
Ciljevi kolegija		
<p>Cilj kolegija je da studenta Doktorskog studija uvede u temeljne probleme sastava te uvjeta i posljedica javnog prava. Tako određen, cilj uključuje tri posebna, koji se sastoje od razumijevanja i kritike te upotrebe u istraživanju i ocjene upotrebe tri pretpostavke koje slijede.</p> <p>(1) Pravna znanost se ne sastoji od samostalnih disciplina nego od funkcija, koje svaki rad pravne znanosti treba opravdati, čak i onda kad pretežno obavlja samo jednu od njih.</p> <p>Prva je funkcija pravna dogmatika, tj. izbor, sistematizacija i tumačenje pravnih mjerila, prvenstveno pozitivnopravnih (pravila, tj. normi), no također mjerila koja su barem dijelom izvan pozitivnog prava (vrijednosti, načela), ponajprije radi njihove primjene na konkretna činjenična stanja; stoga je funkcija pravne dogmatike u širem smislu također dokazivanje i objašnjavanje pravno važnih činjenica. Većina pravnika, uključujući većinu pravnih znanstvenika, prešutno drži da se i pravna znanost i samo pravo sastoje isključivo od te funkcije, iako je danas malo koji hrvatski pravnik naziva pravnom dogmatikom (uglavnom zbog toga što taj naziv povezuje s dogmatizmom kao nečim religijskim ili zatucanim, a ne s medicinskom dogmatikom, po uzoru na koju je pravna dogmatika nastala i razvila se).</p> <p>Druga je funkcija pravna historija, tj. objašnjenje pojedinačnih uzročnih veza, no uvijek na temelju pretpostavki o sličnosti predmeta objašnjenja i drugih predmeta, između pravnih mjerila te njihovih uvjeta i posljedica. Da je historija prava funkcija a ne samostalna disciplina pokazuje činjenica da svaki pravnik, pa tako i svaki pravni znanstvenik, nastoji objašnjenjem postojeće sudske prakse predvidjeti buduću, a to objašnjenje je historijskopravno, a ne dogmatskopravno.</p> <p>Treća je funkcija pravna teorija, tj. istraživanje i stvaranje temeljnih pravnih pojmova, kao što su to pojmovi pravnog pravila, izvora prava, uzročnosti u pravu itd.; s tim što su najvažniji takvi pojmovi pojam pravnog sistema (nar. hrvatskog) i njegov odnos prema, s jedne strane, drugima pravnim sistemima (npr. talijanskom, internacionalnom, Europske Unije itd.) i, s druge, društvenim pojavama koje uključuju mjerila djelovanja: moralom, politikom, ekonomijom itd. Da je teorija prava funkcija a ne samostalna disciplina pokazuje činjenica da svaki pravnik, ili barem pravni znanstvenik, ne samo upotrebljava nego i dorađuje ili čak stvara temeljne pravne pojmove, tj. pojmove čiji sadržaj nije ili nije u značajnijoj mjeri određen pozitivnim pravom (zakonima, podzakonskim aktima, poslovnom praksom, sudskom praksom itd.), a koji povezuju druge pravne pojmove, nar. one čiji je sadržaj određen pozitivnim pravom. Ti temeljni pojmovi su po svojem značaju ideal tipovi, tj. izražavaju moguća stanja pa nisu niti istiniti niti neistiniti, ali su više ili manje spoznajno plodni, utoliko što omogućavaju prepoznavanje i povezivanje određenih pravno važnih pojava, a plodni su ovisno o tom u kojoj su mjeri obaviješteni postojećima pravnim pojavama.</p> <p>(2) Javno pravo je, kao i svaki drugi temeljni pravni pojam, ideal tip. U ovom predmetu pojam javnog prava preuzet je iz rimskog prava, ali je dorađen, u skladu s dijelom srednjoeuropskoga i maticom hrvatskoga pravnog naslijeđa, u dva pravca: razlikovan je ne samo od privatnog prava nego od društvenog (socijalnog) prava; javno pravo nije držano posebnim dijelom prava, koji obuhvaća, primjerice, internacionalno, ustavno, upravno, javno financijsko i kazneno pravo, nego je držano značajkom svakoga sastojka prava: mjerila, tj. pravila, vrijednosti itd., odnosa, ustanove, grane itd., i to u onoj mjeri u kojoj taj sastojak nije privatnopravni i/ili, možebitno, društvenopravni. Tako</p>		

shvaćeno, javno pravo **proizvod je i pokazatelj utjecaja državne i druge političke vlasti**, nar. internacionalnih organizacija, **na samu tu vlast te na društvo**, kao sustav potreba koje se međusobno zadovoljavaju razmjenom proizvoda i usluga, i **zajednice**, od obitelji do građanskih udruga i vjerskih zajednica.

(3) Javno pravo ustanovljuje i uravnotežuje dva dijelom suprotstavljena cilja socijalne demokracije.

Prvi je zajednički socijalnoj demokraciji i libertarijanskoj demokraciji, kao je vladavina zakona, tj. pravnog – naročito ustavnog – uređenja čija su **najveća vrednota čovjekova prava, i to prvenstveno građanska i politička, a sredstvo za njihovo očuvanje neovisnost sudova**. **Drugi je nosiv za samu socijalnu demokraciju, a to je omogućavanje**, manje ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima a **više mjerama – u pravilu pravnima - ekonomske i socijalne te kulturne politike, svakom pripadniku pravnog poretka da ne samo ima čovjekova prava nego ih i doista uživa**.

Javno pravo je ispunjavalo tu zadaću ustanovljenja i uravnoteženja u industrijskom i korporativnom kapitalizmu na Zapadu od, po prilici, 1945. do. 1980. U financijskome i globalnom kapitalizmu javno pravo je potisnuto od privatnoga te je kao istina prihvaćena libertarijanska ocjena da državna intervencija u gospodarske i socijalne te kulturne odnose, a pogotovo upravna slobodna (diskreciona) ocjena, isključuje mogućnost vladavine prava. **Nakon izbijanja gospodarske krize 2008., koja je ograničena masovnom financijskom potporom država – dakle: javnim pravom - najvećima zapadnim bankama, pokazalo se da je javno pravo neizbježno pravno sredstvo uređenja i gospodarskih tokova. Stoga pitanje više nije da li je nego kakvo je javno pravo potrebno socijalnoj demokraciji.**

Sadržaj kolegija

(1) Temeljni problemi: suverenost i pravo; pravni sustav; javno pravo; pravo i etika/moral u novijim porecima.

(2) Vladavina zakona u socijalnoj demokraciji. Dimenzije:

(2.1) politička: pravno uređenje nastanka, opstanka i prestanka političke zajednice (države, , međunarodne zajednice. (univerzalne i partikularne).

(2.2) pravnosustavska: pravno uređenje nastanka i prestanka pravnih mjerila.

(2.3) ustavna: ograničavanje političke vlasti pravom te priznavanje i provođenje temeljnih prava pojedinaca;

(2.4) civilna, nar. ustanovljavanje i djelovanje socijalnih korporacija, tj. javnih a ne-državnih te društvenih a ne-privatnih institucija koje formiraju političku - uključujući pravnu - javnost

Očekivani ishodi učenja

Ispunjenjem svih studijskih obveza, tj. savladavanjem obvezatne studijske literature nastavnog predmeta „Teorija javnog prava“ student Doktorskog studija stječe sljedeće znanja i spoznajne vještine:

Znanja:

Student je unaprijedio vlastite pojmove tako da je sposoban, među ostalim, spremnije integrirati uobičajena, tj. pravnodogmatska istraživanja, s ne samo teorijskopravnima, nar. onima teorije javnog prava, nego i historijskopravnima.

Spoznajne vještine:

Student je naučio razumijevati i ispitivati, s jedne strane, temeljne pojmove javnog prava kao pretpostavke svake spoznaje prava i, s druge, javnog prava kao i uvjeta i posljedice političkih te ekonomskih i kulturnih zbivanja.

Socijalne vještine:

Student je otvoreniji prema pravnim i znanstvenim kulturama različitim od kontinentalnoeurpske.

Samostalnost:

Student je dogradio svoj profesionalni značaj, koji u javnom pravu uključuje i moral (etiku) kao njezin neizostavni nosivi dio, i to u smislu klasične politike, te stekao sposobnosti samoorganizacije

kao koraka u stjecanju znanja i sposobnosti upravljanja znanstveno-istraživačkim aktivnostima te promicanja novih pravnih rješenja društvenih problema.
Odgovornost (etička odgovornost sastavni je dio prava i pravne znanosti, a u javnom pravu je ta odgovornost i izrijeком politička).

Opće (generičke) vještine

Nastavnim predmetom „Teorija javnog prava“ neposredno se razvijaju sljedeće sposobnosti (dispozicije) kao vještine (dispozicije razvijene rješavanjem zadataka);

- racionalno odlučivanje
- kritičnost i samokritičnost
- traženje, obrada i analiza informacija iz različitih izvora
- apstraktno mišljenje, analiza i sinteza
- uvažavanje različitih pravnih kultura
- društveno odgovorno i savjesno djelovanje
- usmeno i pisano komuniciranje na materinskom jeziku
- znanje i razumijevanje pravne i akademske profesije
- planiranje i vođenje pravnih i pravnoznanstvenih projekata
- razvoj i promicanje novih ideja
- poduzimanje istraživanja na razini višoj od uobičajene
- sposobnost rada u međunarodnom okruženju (multikulturalni okvir istraživanja, korištenje literature na stranim jezicima).

Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja

nastava se izvodi putem seminara i/ili konzultacija

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

sva nastava je interaktivna te omogućava postizanje očekivanih ishoda učenja i usvajanje općih (generičkih) vještina

Obveze studenata

student je dužan prisustvovati seminaru i/ili konzultacijama te u njima pokazati, tokom razgovora koji ima i značaj kolokvija, odnosno ispita, da je savladao literaturu i, za najvišu ocjenu, izradio nacrt poredbenopravnog istraživanja de lege ferenda i time postigao ishode učenja i unaprijedio opće vještine u skladu s ovim silabom.

Obvezna literatura

- Aristotel, *Nikomahova etika*, V.
- Padjen, I., "Javno i privatno pravo: transfer pravnih teorija", *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, god. 44, br. 3-34 <86> (2007), 443-462.
- Kelsen, Hans, *General Theory of Law and State* (1961), 363-388; prij.(1951).
- Schmitt, Carl, *Politische Theologie* (1934); prij. (2001), 85-123.
- Fuller, Lon L., *The Morality of Law*, rev. ed. (1968), 33-94; prij. (1999).
- Padjen, Ivan, *(Ne)ćudorednost (međunarodnog) prava* (1988), 9-23, 116-124.
- Visković, Nikola, *Pojam prava*, 2.izd. (1981), 137-143, 223-235, 244-254.
- Neumann, Franz, *The Democratic and the Authoritarian State* (1957), prij. (1974), 25-68.
- Hayek, Friedrich A., *Political Ideal of the Rule of Law*, prij. (1994), 17-29.
- Damaška, Mirjan, *The Faces of Justice and State Authority* (1986), 1-15., prij. (2008).
- Meyer, Thomas, *Soziale Demokratie* (2005), summary 591-612.
- Padjen, I., "The Idea of Social Law in Croatian Legal Thought", *Pravni vjesnik*, god. 31, br. 3-4 (2015), 11-21.

Osnovna izborna literatura

- Vodinelić, V., *Javno i privatno pravo* (2016), nar. "Naknadna reč unapred: povratak podele prava na javno i privatno", 17-42.

- Padjen, I., "Reinventing Systematic Interpretation: Criteria and Uses of the Tripartiton into Public, Private and Social Law", submitted to the 2016 Legal Argumentation and Legal Theory Conference „Modern Legal Interpretation: Legalism and Beyond“ (Ljubljana, 18.-19.XI.2016.).

- Id., "A Policy Oriented Search for Basic European Values", *Dignitas: The Slovene Journal of Human Rights*, accepted for publication, no. 2 <70> (2016).

- Id., "Pravo na sjecištu politike, ekonomije i kulture", *Politička misao*, god. 47, br. 4 (2010), 108-134; god. 48, br. 1 (2011), 7-38; repr. u: Padjen, Ivan, *Metodologija pravne znanosti: pravo i susjedne discipline* with a summary in English (2015), 215-256.

- Murphy, J. F., *The United States and the Rule of Law in International Affairs* (2004), nar. ch. 2. „The Status of International Law under US Law“, 74-115.

- McCormick, Neil, *Legal Right and Social Democracy* (1982), 1-17.

- Willensky, Harold D., *Rich Democracies: Political Economy, Public Policy, and Performance* (2002), 1-130.

Student može pojedine naslove preporučene literature zamijeniti naslovima iz programa nastavnog predmeta "Prava izražavanja u Republici Hrvatskoj" poslijediplomskog studija javnog prava i javne uprave.